

Ébert Tibor
Erlkönig lován

Már nincs sok hátra
vonszol magával az irama övé
meg a csönd az örvény a roham
simogatás ahogy fogva tart
markol rám tapad
szorítása szelíd és gyengéd és állhatatosan ragaszkodó megbékéléssel
hűségek hiénabilincseivel
felfele kapaszkodás
lefele zuhanás
vonszolnak előre hátra
mindenfelé
a geometriai síkidomok nyomvonalain
jelzéstáblák között térfogatuk méltósága a tiéd
itt ott mindenütt
magával ragadó vonszolás
az egyetlenegy és utolsó menekülés menetelés
ez a futás körbefutás
történeted
történelmi akarás
csonkulások
amputációk beteljesülése távolodás és közeledés
érkezés visszatérés
ismételgetések
céltalanság céljaid
csillagtalán elmenekülés
ez a minék
az a honnan
ez a hova
Erlkönig lován örök marcangolásaid
képlékeny hajnalközegéből
reménykedésbe reménytelenség
ez vagy így?
Te?
ez hajt űz kerget
tűvésre felfedezésre
ez a vakság látomás
ébredés önáltatás
kiengesztelődés...

Csáji László Koppány

Génbank – palackposta

Feszül a vitorla, a hajó fordul.
A láthatáron túl valahol a part van.
Egy kéz, egy kihulló üveg. Papírtekercs táncol az üvegfalban.
Csobban a víz, bukdácsol a dugó – a rakomány nem kakaóvaj –
Fekete halál. A távolban nem sejtik a horizontot figyelő elmék,
Hogy valahol egy üveg feléjük úszik. Utasa: egy sóhaj.
Üvegcese, vagy csak egy emlék.

Lefagyasztani minap a bankban csupán pár apró sejtet akartam,
S ehhez egy hajszálat palackba zárni kellett. Remélem,
Vagy tán csak sejttem, hogy valamelyik pöttöm sejttem
Ezer vagy millió év után új életre kelhet. És benne én is.
Csizmát virágzik a lábnymom! Mi kell még? S milyen lesz ő?
Az utánam jövő fiacskám – vagy anyát is kap, s lesz egy lányom?
Csupán embercsíra lesz, gyógyszerészeti kellék,
Öntudatlan kísérleti alany? Tudósok, szendvicsüket eszegetve,
Tanakodnak, fogadnak majd felette,
Hogy ez vagy az a szer vagy eljárási próba
Meddig fáj neki: kimúlik vagy kibírja ez az aprócska?
Remegve tűnik el majd némán, megvakulva?
S ha mégis emberré születik – minő szerencse –
Ki lesz az anyja? Fekete, vörös vagy fehér nő? Vagy nem is lesz
Anyja? Mit bánom én! Ezer év múlva fakó sejtemből
Végre életté bonyolódva fölsír majd valaki!
Valaki, akiben újjászületek én – túl az idő
Átúszhatatlan, dögszagú tengerén.

Vajon milyen lesz a világ ott, ahol majd ő él?
Fogja-e őt is kínozni a többség, mint kegyetlen főnövér:
Kitaszító vagy kitaszított lesz-e? Nyelvtörvények, elhallgatások,
Verések, fenyegetések és intézkedések sokasága béklyózza-e?
Hadban áll-e majd a drága e mostani mából származó némelyik
Ükunokámmal – szemét kivájva? S megbosszulja-e sérelmeit
Másokon – ha ezt épp senki se látja? S ott, a jövőben, mit lát?
Elvesz vagy ad-e lehetőséget, hitet, autonómiát
Idegen népekké lett ezredévnyi féltestvéreinek?
Vagy felettük a győztesek dölyfös táncát járja,
Az eltiportak torát üli meg? S együgyűn röhécsel,
Mint ostoba gyerek a pillanat-libikókán?

Vágya mi lesz: pénzzel, békével, harccal bár – de:
Győzni? Vagy csak nagy vagyont, pénzt szeretne –
És jó sokat örülni? Hevülni? Sikerben megdicsőülni?
Mi lesz majd a célja, értéke és álma? Küzd az igazáért? És hogyan?
Bátran kiállva, vagy csak elfut majd, elsunnyog a gyáva?

Az lesz-e neki is a jó s a szép, mint ami nekem?
 És ha nem – pusztuljon elfajzott gyermekem?
 Szeretném átsegíteni a döntéseken,
 De tehetetlen vagyok – ez megizzaszt cefetül.
 Tébolyít az idő kifúrhatatlan cellája, mi nem kívül van,
 Hanem legbelül. Nem hallja tanácsom, nem érzi ölelésem!
 Segítség, tanács, simogatás – minden hiába.
 Nem érezhetem sóhaját, rajongását, büszkeségét.
 Merthogy büszke lesz őseire, ugye? Lenne oka rá?
 Nézzünk csak magunkra! Vérünk feketéskék.
 Tőlünk a majdani világ mit tanulna? Jobbak vagyunk-e,
 Mint bármelyik másik? A mi közös ük-ük-ükanyáink
 Vagy ősapáink? Mit gondolnának ők – rólam és rólad?
 Melyikünk hős? Kiből lesz Ábrahám? És kiből zseni?
 Nehéz a világot versenyüktől megmenteni.
 Egyikünk, lám, ez a szín – másikunk meg az lett.
 Adunk-e ezer őspanánknak büszkeségre okot?
 Háborúzunk? Öljük-e testvéreinket? Gaztett
 Vesz körül – vagy szeretetet virágzó élet? Nem tudom,
 Pénélopé-vásznonként hány ezer éve
 Fonódunk szüleink aggódó reményébe,
 Remény-szövetébe. Hány ezer éve
 Hálnak meg szüleink aggódva-félve.
 S mi folytatjuk ugyanazt, mint ők – immár ébren.
 Távoli ük-ük-ükönokákként majd követnek
 Mások, és megkérdik: eljött végre a földi eden? Még nem.
 Vajon mi betöltöttük-e millió szülőnk vágyait,
 Sóhaját? Vagy lettünk mi is: csalások, csalódások – mint odaát?
 Küszködünk. Falvainkon új és új sereg vonul át: ablakomon nejlön,
 Az ajtómon nincs kilincs, elrejttem a lányom, de a gyomrunkban
 Semmi sincs. Csak egy dolog furcsa, mondta nekem egy baka:
 Mégis jön belőlünk minden napra egy kaka.
 A jövő tán több lesz? Távoli fiacskáink!
 Ha majd nálatok is nyelvek, vallások és határok
 Közé lesz zárva a világ: tanultok-e tőlünk egy szívdobbanásnyit?
 Mi mást tanulnátok? Oktatják-e majd még neked, hogy
 Miért kell és hogyan – másokat meggyaláznod? Tűz!
 Hiszen az már a szemközti lövészárók! Rád ott is én várok.
 Vagy egyszínű, szép és új lesz az a világ?
 Egységsszíveket kalapáltok? Kicsi drágám!
 Beteljesedik-e az a bizonyos eltűnés: az átok?
 Nálatok majd csak az egyenlő testvériséget szabad!?
 És a tolerancia nevében a türelmetleneket főbe lövitek?
 Ez vár tirátok? Vagy folytatjátok a balraát-jobbraátot?
 Ellenséget nemzünk – vagy barátot? Kétség diderget.
 Raksz-e majd fészket szívedben Istennek?
 Mi lesz majd a hited? Mi a bizonyos? Csak a talánok.

Kis utódcskám! Látod! Lehet, hogy épp te, ez az egy kicsi sejtem
Veszejted majd el mostantól sorjázó gyermekeimet.

Féltem a jövőt e sejtemtől. Elmélázok – vagy éppen ő védi meg?
Mintha tűzbe néznék – de szívem jéghideg. Nem tudhatom.

Tán a jelent tudom? Testvéreinket jog s okosság labirintusában
Akarjuk mi is kipörölni, szabályok közé szorított úgymond Igaz,
elismert tusában – legyőzni. Micsoda sportszerűség!

Vagy ezt álnokul tesszük, az Erőssel szövetkezve? Egyre megy.
Kérdésem harangja kondul: nem jobb-e a győzelemnél a vereség?
Az legalább nem bűn – és csak az áldozat jut a mennybe. Nemde?
Vagy mégse? Hiszen a győztes erénnyé farigcsálhatja
A gyalázatot, s bűnössé azt, aki meggyaláztatott. S a világ
Emlékezetében bemocskolódva él tovább – kívánva a felejtést.

Mert mindig fordul a kocka: megbüntetni s egyéni
Vagy csoportos vágyától, nyelvéttől, vallásától megfosztva borotvanyelvel
Ki kell majd röhögni nekünk is a szomszédot egyszer?
Nem gúnyoljuk azt is, aki ma is itt van velünk? Mérget iszunk és mérgezünk.
Nem osztunk tán mi is pofátlanul pofonokat? De. Sokat.

Meddig tart ez a harc? Van ellenszer?
Kutatunk-e vélt okokat? Álmodunk-e múltat, őszindokokat, s remélünk-e,
Mint hiú apáink, anyáink – valami jobbat, valami szépet?
Mint én most. Kiféle lesz majd az a kis lény? Ki leszel, kiskomám:
Magyar, szerb, olasz, osztrák vagy román? Vagy hontalan
Nemzetfogyatékos? Addigra sírkeresztjeink is elenyésznek.
Talán azt se tudják, mit jelentenek ezek a szavak, melyekért most
Halni vagy ölni tudnánk: hevítenek és megfagyasztanak.

Pedig mennyi szép és mennyi érték! Mennyi igaz aggodás rothad humusszá!
Hol lesz már addigra ez a vágy és ez a harag?

Volt egyszer, valaha, tán igaz se volt, őseink álomvilága
Vagy átka: bosnyák, sváb, hucul, ruszin és magyar – mese, mese, mátká.
Veszteség-e, ha a történelemkönyvekben sem lesz rá sehol egy jel?
Sehol egy kérdőívbe tett rovátka. Kincseink végleg elásva. De talán
Épp így lehetsz szabad, kicsi sejtem! Hajszáltollam Ikarosz szárnyával
Az izzó Nap felé száll, ki teher nélkül röppen.

Mi vész el velünk, mi fogy el általunk, kik tőletek ma
Jövőt koldulunk? Jöjjön el hát a te világod, kicsi csöppem!
Vagy ti is álmodtok magatoknak dicső ősapákat: ki népeket tipor,
Gyaláz? Licitálva, még hősebb őszre vágyva teremtünk vigasz-takarókat.
Mi értelme lenne emlékezni miránk, akik jó kakukként
Utódainkban is csak önmagunkért – küzdünk, aggodunk... na lám!
Önzésem lüktet tetten ért vágyamban. Hisz semmit sem tudok rólad.

Pedig lehet, hogy a jövőnek tőlünk csak egy apró sejt kell.
A tavasz észrevétlenül átlép felettünk, s mi, ostobák,
Mint a diók fagyott burkai száradunk még a fán.
Lehullunk – fújja a szél mérgező rostjaink minél tovább! Ezer év után
A palackpostát kihalásszák, s rámerednek: régi nyelven íródott.
Számukra ez ismeretlen. Rejtjel? Mondani akart valaki valamit – talán.

Bakonyi Péter

Mese egy ajtóról...

Egyszer egy napon, valahol a huszadik századi Európában, talán a közepén időnek és térnek, úgy ezerkilencszáznegyven és ötven között, egy úgynevezett városi házban, talán tisztviselőtelepen, talán munkáskolónián, mindenesetre az első emeleten, a körfolyosó felénél, egy üvegezett ajtóról, amelyen különben halk kopogást vártak (mint ismerős lépéseket ápolt gyepen, nyugodt szívdobbanásokat kigombolt ing alatt, billentyűhangokat régi írógépeken), egy éjjel vasalt csizmasarok rúgta le a zárat, pedig volt egy kulcs a házmesterfülkében is.

A hajnal meglepetten megállt a fák fölött, s az ablakon félve benézett, de amit látott, nem érthette meg, mert a természet nem ismer a vakéjnél is sötétebb földi dolgokat.

A bögre rég kihűlt az egyik vendég rendelte, frissen főtt malátakávé maradéka körül, mire az üvegezett ajtó az első emeleten, úgy a körfolyosó felénél – amely korábban konyhabejárat volt, csak a leválasztáskor lett névtáblázva, így: Somlói András tanár, a tanár áthúzva szöggel –, már ismét zárva volt, abban a régi, téglás, városi házban, egy fővárosban Európa közepén valahol, ahol a halk kopogásra vártak szívdobogva, mint ismerős léptekre szépen nyírt gyepen, de helyette egy csizmás láb az Elzett zárba rúgott, s berontottak többen a szoba-konyhás lakásba, mintegy a politikai viták más eszközökkel történő rendezése végett, körülbelül az aládúcolt körfolyosó közepén, s közepén a kilencvel kezdődő száz évnek is.

A zöld kasmírpulóver a szék vállán hirtelen megnyúlt, mint a gyorsan nőtt gyerekekben az árnyékától való félelem, s a sarokban egy háborítatlanul hagyott eb fel-felvonyított még azután is, hogy magára maradt abban a szoba-konyhában, a körfolyosó közepén (talán végleg, talán lelkiismeret-furdalásból a vice majd befogadja), abban a városi házban, ahol az a bizonyos csizma, amelyik betörte a zárat, azután valami mást is eltört odabenn, a padlóra zuhant fiatal nő hasára taposva, aki felsikoltott a fájdalomtól, de csak annyit suttogott maga elé, összegörnyedve a torontáli rongyszőnyegen: Jaj, csak most ne jöjjön!, s mindezt csak alig valamivel az előtt, hogy egy csendes járású fiatalember, akinek halk kopogását itt nemrég annyira várták, belépett az üvegajtón a kivilágított, szoba-konyhás lakásba a körfolyosó közepén, egy városi házban, az első emeleten, valahol egy közepesen fejlett európai nagyvárosban, valamikor a fejlődő huszadik század derekán.

A csendes körfolyosó néhány függönye rebtent csupán, amikor elvonultak a kései-korai látogatók, s a mindig tárva hagyott felső kisablakon át ki-be fújta egy reményvesztett szél egy felhasított csipkés párnaciha könnyű, itt-ott pirosassá lett tollpíhéit, de a hajnal akkor már igen messze járt.

Talán egyszer, egy napon, valamikor megváltozik majd ez a megszokott, fess, nemzeti lábbeli-viselet is...

Németh András

Meglehet, arról, aki ötvenvalahány
táján egy álmosvasárnapon,
esetleg most, leszámolna
a házmesterlakás intimitásaival...

– *A nyitott ablak hátrány?*

Tanudvaronc.
Az őrhelyén
ragadt bunyik.

A vélemény
fiára vár.
Akár a csikk.

Habár a füst
leleplező,
titok marad,

tükörtüdő
mutatja jól,
amit szabad.

Na persze más
tilos. Teák.
Idegfüvek.

Koros bakát,
profit, rimák
szeressenek.

Legyen tehát
a nap derűs.
Fegyelme süt.

Ki régi szép
időt remél,
ma már nem üt.

Figyelni kell.
Csak azt. Hiszen
sok is, talán.

Az új szelek
becázta fül
haszon csupán.

Vigyázna rá
ötarc sugár.
Diétadal.

Tanács gyanánt
lefogyna. Hős.
Sötétje fal.

Gyümölcsösök
nyarát, a friss
levét, ha híg,

a délutánt,
fölisza majd,
föl, estelig.

A szürcsögés
mögé bebújt
kiváncsiság

elég öröm,
amíg fedik
a gang, az ág.

A vén akác
körüli kering
libegve hír.

Huzatba tincs
kerül. A tény.
Kopasz tupír.

A pletyka rá
sosem tapad.
Matyink lehet.

Bevállaló.
A tar fején
aranyveret.

Mi most a gúny,
de tárgya, ő,
sziporka agy.

Adást vehet,
botor vigyor
a szájra fagy.

Csibész kölyök
bevágta dísz
alázza meg.

Bozontnyi szőr,
belőtt dajer,
parókagegg.

A konyhakő
fogata mű
bodorsörény.

Útalna rá,
egy éra tűnt,
el, ez kemény.

Kitüntetés
a haj, netán
veszélytelen.

Kap érte, hopp,
tömegtagunk,
nem esztelen.

Gyöngyösi András
 A parasztlak könyve

(Részletek)

I/4

A kisablak mögött bámészkodó szemek
 – a csecsemőé, ki még azt látja,
 mit mi már nem látunk,
 a kislányé, ki egyre inkább a földi dolgokra kíváncsi –
 közelebb kerülnek az idegenhez télen.
 A ház apróságokkal telik meg,
 nemhiába faragták mesterműbe oszlopaikat,
 festették ki zöldre az ablakkeretet,
 puhán megpihenhet ott belül a fáradt anya,
 ki egy pillanatra odakölcsonzi figyelmét az utazónak.

I/7

Gyerekarok, gyerekszemek,
 veletek még akármit lehet kezdeni,
 akármié válhattok;
 maradjatok hát hűek magatokhoz!
 Tükrök, mert fénylenek?
 Önmagukat tükrözik.
 Vagy ablakok?
 Csak a léleknek nyitottak,
 mely a szeretetben gyakorolja magát.
 Szavaitok idegenek,
 mégis akárkinek érthetőek.

I/8

„Hej de nem az a rózsa,
 ki kiskertben nyílik,
 hanem az a rózsa,
 aki egymást szereti.”

Tánc, a bokázás napszamosainak öröme,
 mely mint a lélek, nyitott,
 egész-ség, az egészben maradás gyakorlata,

favágás, aratás, szerelem ritmusaira járó
jól megtanult, jól ismert mozdulatokkal.

„A legénynek jár a keze,
a leánynak legyen esze.
Ez a tánc a legényeké,
nem a házas embereké.”

Nem utánozható, csak művelhető,
csak élni lehet benne, mint a fényben,
ami felé a hívás egyre erősebb:
ne törődj vele, milyennek látnak mások,
tánccal töltsd az idő kedvét, szeress!

„Én is drága, te is drága,
egyetlen fa két virága,
minek nézünk mégis másra,
nem egymásra, mindig másra.”

Tánc a táncért, a másikért.
Tánc az ágy előtt, az ágy helyett.
Aki táncol, az ember módra él.

„Apja fújja, nem a fia,
apja is csak azért fújja,
hogy a fia megtanulja.”

I/II

Fiatal lány szemek, mire hívogattok,
a lélek ünnepére?
Mit vártok a férfitől?
A szemek és szavak játékait,
a kezek, a test játékait?
Ugye nem gondoltok házrészletre, autóra, hűtőszekrényre?
A paraszti közösségekben is felépülnek a faházak,
kinek-kinek ízlése, javai szerint.
Nem kellene hozzá semmilyen vállalat ötletei,
ott rejlenek azok az idősebbek inaiban,
amik a munkában az utódokra átszállnak.
Ugye nem erőszak a fényképezés,
nem ront rajtatok semmit a fénykép,
melyet majd drágán fognak eladni
drága országok drága üzleteiben?
Te lány, a haszonból semmit sem fogsz látni,
mégis te őrzöd csupán a nyereséget a szemedben.

I/23

Vad, pogány arcok a maszkok mögött.
 A férfiasság e fajtája
 nem a finomságok városaiban fintorog,
 ősbibb kódját követi sorsának.
 Ezek a vad szemek mégis oly lágyak,
 hiteles értelmét birtokolják a virágzásnak.
 Esetlen, sáros angyalok,
 pálinkától bűdösek, nehéz szagúak:
 majd a boldogság küldöttei lesztek
 a tisztára mosott, simára
 kimángorolt lányos házakban.

I/26

Mint az utolsó ítélet hírnöke,
 ökörszarvába fú egy mocsaras szemű,
 pálinkában elázott legény.
 Vége a karneváli maskarázásnak.
 Mint egy borbélyt, fürdőt sose látott szelíd ördög,
 ő fogja a lovak gyeplőszárát favágáskor, aratáskor,
 ő járja holtfáradtan is a legényest a bálban,
 ő hentereg a széplányokkal a szénapadláson,
 ő beszél az állatok, fák nyelvét,
 kölykét, öregeit babusgatja.
 Fáradtak szemei, messze néznek,
 semmit, vagy csak Istent látnak,
 ki jó éjt ad pogányainak.

(1985. május)

(A Kárpátok mágikus földje című francia fotóalbum nyomán)

Beléptem a színpadra

Beléptem a színpadra. Megütött a nagy fényesség, a nézőtér könnyedén, szelísen ringott alattam a lámpák fényözönében. Hátul még nyitva álltak az ajtók, egy bárpultot láttam az előcsarnokban, rajta poharakkal, és palackokat az árusító mögött. Egészen messze voltak már, de még hozzátartoztak a teremhez, befejezve azt. Filmként pergett előttem ez a látvány, ahogyan a későn jövők helyet kértek, elfoglalták székeiket. Volt, aki rohanva érkezett, majd összenevegett másokkal, akik még kétoldalt álldogáltak. Mivel a színpadon voltam, így a nézők életét láttam fénylőnek, valóságosnak.

Higiénikus szerelem

Csak akkor gondolok rád, ha nincs éppen más dolgom, nehogy összekeveredj idegrendszerem szervező ingereivel. Telepatikusan szeretlek, néha a megtermékenyülés misztériumára is gondolok, és ez sem látszik megoldhatatlannak. Talán, ha mindketten így gondólnánk. De te minduntalan másra gondolsz, és elnézel mellettem. Először azt hittem, hogy a megoldáson töröd a fejed, de végül valami olyasmit mondasz, hogy vegyek neked virágot, hogy csókoljalak meg, vagy a kezemet szorongatod, mikor tudod, hogy így megfertőzzük egymást, nem is szólva az ajkak érintkezéséről. S ha legalább ez segítene, de teljesen haszontalan. Pedig az idő szorít, rövidesen le kell adni az első csecsemőt a begyűjtőbe, különben ezt-azt megvonnak, s ki tudja, milyen következmények elé nézünk még.

Építészlány

Volt egy építészlány barátnóm. Már nem emlékszem a nevére, sem arra, hogy milyen körülmények között ismerkedtem meg vele.

A lényeg az, hogy együtt aludtunk nála többször is a kollégiumi szobájában, majd később még többször az albérletében. Már az ágya is olyan ötletesen volt beosztva, mintha előzetesen alaprajzot készített volna róla. A pizsamája, melyet a forma kedvéért mindig magára húzott, az is olyan célszerűnek tűnt, mintha ő szabta volna ki. Azután a szobája, az íróasztala, miként a teste is, mind olyan szabályosnak, jól rendezettnek bizonyult, mintha egy magazinból lettek volna kiollózva. Talán ezért éreztem magam némiképp feszélyezve vele.

Állandóan alaprajzokat firkált, lakásokét, házakét, melyek föld alatti egérrátatokra emlékeztettek. Egyébként, ahogyan egyszer említette, térben gondolkozott, mint minden valamirevaló építész. Közben alig tudta kifizetni az albérlete árát, s enni vagy inni sem igen volt mit nála, így szeretkeztünk és aludtunk:

ez volt a legolcsóbb. A gumi óvszereket ő vásárolta nekem, formatervezett, illatos darabok voltak.

Aztán ebből sem lett semmi, mert az építészetet nem értettem. Leginkább azt nem, hogy miközben ő másoknak lakásokat, házakat tervezett, amikért koldusnak való pénzeket kapott, s azt néha-néha éttermekben, kocsmákban tivornyáztuk el, ő a parányi szobából álló albérletben tengődött velem együtt. Miért nem magának tervezett egy lakást vagy házat, amit fel is lehetne építeni kölcsönből, gondoltam, ahogyan ez szerte a világon történik? Így lett volna értelme a firkálásnak. Le Corbusier is így csinálta, meg talán Wright is. Frank Lloyd Wright. Persze igaz, hogy ez nem errefelé történt, s nem is mostanában, de akkor is, a helyzetben ezeknek mit sem szabadna változtatni.

Ezen aztán egyszer összekülönböztünk, pedig egyébként elnéző vagyok, könnyű velem szót érteni, s ezen kívül jól összeillettünk volna. Így egy nap kiadta az utamat, s magamnak is albérlet után kellett nézmem.

Szekeres Mária

Mai horizontom

Egy szó megakadt bennem,
 sima üres láthatárban feszül.
 Mosolyod, Uram, szavaim fölött,
 s komoly tekinteted rajtam.
 Alvó lelkem kietlensége is
 csak Téged keres. Kezem nézem:
 üres tenyér – de lelkemen vár már
 vigaszod feltámadása.
 A hétköznapiok semmittudása
 s a Szél, mely távoli horizonton
 titkokat kavár, szememre vetül.
 Hatalmad árad, benned lélegzem
 vakon, egyedül, míg Benned él,
 lélegzik magányom tétovasága.
 Egy pont lennék csak célkereszteden?
 Nem tudom. Nézlek csak szétomló
 időm fókuszában. Semmit nem tudok,
 s mindent értek karjaidban.

Csikós Attila

Hidegtű

Egyetlen mondat zörgött át az agyán, mint valami koszos, kivilágítatlan vilamos a Bécsi út közepén, mely a remízbe sietve minden megállón fékezés nélkül keresztülrohan, s nem marad utána más, csak vaskerekeinek bántó, távoli csikordulása.

Lassan összeszedelőzködött. A rendőrség már elvonult. Semmi nem érdekelte. Egykedvűen toporgott a hókásás betonon. Csomóba gyűrte a véres rongyokat. Rágyújtott. Csiklandoztá torkát a füst, csuklani kezdett. Emlegetik...

Az álmok hasadását éljük. Megszüljük magunkat a hazugságból, amit az évek alatt eleven hússá és ideggé növesztettünk magunk körül.

Mintha megkeményedett volna a bőre. Mintha letörne róla a bánat gyöngye kocsánya, ha elmosolyodik. Ezen gondolkodott, ahogy a szemetes felé gázolt a hóban. Tíz évig nyitott volt bármire, ami igaz. Amit annak tartott. S most, amikor mindenki valami lelki megtisztulásra várt, ő bezárta lelkét, szívére gombolta minden dacát és dühét, s bizalmatlanná vált a legelemibb, félreérthetetlen jóval szemben is. Hát mi ez? Hazugság volt a jóság? Hazugság volt a derű? Csak lustaság volt minden, amit a mások megértésének hitt? Akkor ez volna ő? A szembenállás, az önmaga arcát babráló ideges önzés? Álarc volt a szeretet? S most, a változás évében, a derű burkából, a megértés álarcából kikel a romlottság, a szenny és a feslett álnokság maga? A gonosz mímese volt eddig? Hát miféle tréfa ez?

Kidobta az összegyűrt ruhadarabokat. Csönd volt. A benne lévő né-

maság: mintha mélyen a hó alól kiabálna valaki. Nézte a kezén a vért. Le kéne mosni.

Az utca fölé kifeszített lámpák vészjóslóan lengtek jobbra-balra a hideg szélben. A vendéglős kilépett az utcára, komótosan előkereste a kulcsait, aztán lehúzta a rolót. A szemközti ház harmadik emeleti erkélyén megjelent az öreg hölgy, letette a hamutartót, aztán rágyújtott. Szenvedélyesen szívta a füstöt, letüdözte mélyen, mintha magába akarná fojtani. Alig valami párát lihegett vissza az éjbe minden szippantása után. A vendéglős elment. Cipője messze kopogott már, a gimnázium előtt. Megint egy órával hamarabb zárt, bár nem volt vendége, az igaz. Az öreg hölgy sem járt már az étterembe. Az utóbbi időben leszokott arról, hogy úrinő legyen. Csak a dohányzás maradt meg neki, meg utána a kis pohár likőr. Nem is szenvedgett ezen. Elviselte a hideget, a konyhaszagot. A körmeit sem lakkozta már. Főzés közben úgymint lepattog a lakk a gőzben. A vendéglőssel egyébként is megégette már magát. Egy darabig csapta neki a szelet. Külön főzette az orját, csak neki. Hiába volt már vénember, egészen belepirult, amikor elé kanyarította a felmelegített porcelánt, és ahogy még az ántivilágban szervírozták, külön kis alpakkaedényből csorgatta bele a forró levest. Az öreg hölgy nézte, hosszan és bódultan azt az erős férfikezet, ahogy az alpakkát fogja, nézte a zsírcsöppeket az aranyló lé tetején, nézte a férfi ujján az arany pecsétgyűrűt, és boldog volt megint. A ropogós asztalkendőt

a combjára terítette, megigazította összefogott haját, aztán finoman előrehajolt. A vendéglős nézte. Nézte, ahogy a nő óvatosan a kanál után nyúl, tétován megfogja, elmeríti a sáfránnyal megszínesített lében, nézte, ahogy az ajkához emeli az öblös kanalat. Külön neki alpakkából volt az is. Volt egy ilyen kis színjátékuk minden délután. Aztán beszélgettek, váltottak pár szót, holmi semmiségekről, közben egymás szemét kutatták mohón. A vendéglős befestette őszülő haját, az öreg hölgy elkezdte lakkozni a körmét. Egy darabig úgy tűnt, lesz is a románcból valami, de aztán, egy őszi napon, a vendéglős közölte, hogy az orja elfogyott, nemhogy külön az aszszonynak főzve nincs, de nincsen úgy általában, lekerült az étlapról minden, ami macerás.

Az öreg hölgy az erkélyen elnyomta a cigarettáját, megfordult, és visszament a lakásba, ahol sárgás fényvel világított egy bronz falikar.

Véres kézfejen szétdőrszölt egy marék havat, aztán papírzsebkendőt keresett, beletörölte.

A rendőrök fáradtak voltak, de készségesek. Egyedül a törzsőrmester morgott magában: „franc essen a forgalmazásaikba, mit jönnek nekem azzal, hogy ne káromkodjak a rádióba, hát nem csúszhat ki a számon véletlenül egy bassza meg?” „Hát pont leszárom” – tette hozzá mint rangidős. A kollégája felvette a tanúvallomást, kitöltötte az űrlapot, aláírta a helyszíni jegyzőkönyv lapjait. A mentőorvos kábán állt az esetkocsi előtt. Néma kék fény vibrált az arcán. A kávéja gőze is kéken foszladozott. A vendéglős hozta ki termoszban az italt. Felnézett a harmadik emeleti erkély felé, aztán visszament műanyag poharakért.

Ez az év a vége? Ez a kezdet. Az elsüllyedt roncsok felszínre emelked-

nek. Kísértethajók lepik el a tengereket. A Titanic megrázza magát és felemelkedik a hullámsírból. Megrop-pant teste súlyos darabokban lebeg a végtelen vízen. Holtak lelke emeli tengerszintre az elmerült hajók ezreit. Emlékek tűnnek el, mert amire emlékeztettek, immár újra valóságosak, egyidejűek és megtapasztalhatók.

Megszüljük magunkat a hazugságból, amit az évek alatt eleven hússá és ideggé növesztettünk magunk körül. Az álmok hasadását éljük.

Amikor hazafelé tartott, álmosan baktatva a jeges, durván ezüstözött tócsák között, és szokása szerint biccentett a festő emléktáblája felé a sarkon, mindent megértett. A tinta savanyú illata csapott az arcába. Az írógépszalag-keserű felismerés. Minden, amiben eddig elmerült, ami el-lepte, magába nyelte, az a végtelen képzelet: nincs. Elpárolgott. Felszívódott a beton hasadékain át, karmolások nedvedző sebében, csókra nyíló rúzsos ajkak hasítékaiban, az altesti törésben, a papírlapok rostjaiban, az elpattant üvegen végigkúszó repedésben. A maga póroságában áll immár minden. Csoportok szerveznek jelrendszereket, de a jelek már nem hordoznak közösségeket. Úgy ment tovább, valami titkos rettegéssel a szívében az emléktábla előtt. Csak két sarokkal később lépett elé az a hajléktalan.

A holttest még ott feküdt, fekete műanyaggal takarva a hol megiramodó, hol elaléló szélben. A zsák szélét mindig felkapta, ezért a rangidős egy követ rugdosott oda. Lassan belepte a hó, ami akkor még zsíros, súlyos darabokban szakadt. Lassan befödte a vért a betonon. A vendéglős kiállt az étterem bejárata elé dohányozni, onnan nézte a helyszínelést. Aztán

elsétált a hulla mellé tett termoszt, megkérdezte, hogy elveheti-e, s mikor fakó hangon válaszoltak neki, hogy a palack nem tartozik a tárgyi bizonyítékok közé, sietve felemelte, és elosont vele, mintha lopta volna. Az öreg hölgy a harmadik emeleti ablakból látta, s ahogy a férfi mögött becsukódott a vendéglő ajtaja, kilépett erkélyére és gyufát keresett.

Ez az ember rám várt, gondolta, amikor a szeles kapualjból kilépett elé. Megtorpant, meg sem próbált kitérni. Zavartan a háta mögé nézett, hátha onnan is érkezik valaki. A hajléktalan szótlanul várakozott. A két szeme, mintha kikaparták volna. Gúnyos arccal nézte az érkezőt. Kezét lassan csípőre tette, szinte hetykén, kihívón állt szemben vele. Fogatlan szája, mint tömlő végén a tömítő karkika, fagyosan tapadt a csöndre.

A mentőautón már kikapcsolták a villogót. Lassan gurult a belsőbb utcák felé. A rendőrök is szedelőzködtek. Legvégül a hullaszállító indult el, mert túl nagy volt a test. Nem könnyen tudták belepaszírozni a tepsibe.

Lassan összeszedelőzködött. Semmi nem érdekelt. Egykedvűen toporgott a hókásás betonon. Csomóba gyúrta a véres rongyokat. Rágyújtott. Csiklandozta a torkát a füst, csuklani kezdett. Emlegetik...

Az idős hölgy előkészítette a likórt. A vendéglős lezárta a gázt. A bevétel

eltette szürke velúrtárcájába, és elindult a kijárat felé.

Nem tudta felidézni a történetet. Csak álltak egymással szemben. Aztán mintha kinyílt volna a kapu, kés villant, a hajléktalan összecuklott ugyanolyan némán, ahogyan ott állt az előbb, és mintha, igen, valaki elfutott... Határozottan csak erre emlékezett. Ezt mondta a vallomásában is. Látta?, kérdezte az őrmester. Megrázta a fejét. Ismeretlen tettes, írta fel a rendőr a füzetbe. Így volt... Csak így lehetett. Egy másik hajléktalan. Egy dühös lakó. Egy bitang. Érthetetlen... Egy másodperc alatt... A kést meg sem találták... Lehet, hogy nem is kés volt, talán csavarhúzó vagy üveg.

Kidobta az összegyűrt ruhadarabokat. Valami koppant a szemetes alján, de nem nézte meg, mi az. Valami fém, esetleg üveg. A benne lévő némaság; mintha mélyen a hó alól kiabálna valaki. Nézte a kezén a vért. Le kéne végre mosnia.

Egyetlen mondat zörgött át az agyán, mint valami koszos, kivilágítatlan villamos a Bécsi út közepén, mely a remízbe sietve minden megálló fékezés nélkül keresztülohan, s nem marad utána más, csak vaskerekeinek bántó, távoli csikordulása.

Az álmok hasadását éljük. Megszüljük magunkat a hazugságból, amit az évek alatt eleven hússá és ideggé növesztettünk magunk körül.

Kovács Gergő

Fronton

Karaj rövid mondatokban utazik, mert úgy érzi, a bonyolultságot nem lehet másként lekövetni. Aztán leegyszerűsödik koponyájában, és tékozolja a hasonlatokat. Bonyolultan beszél, hogy az egyszerűséget kövesse le. Karajnál sosem lehet tudni. Kiszámíthatatlan természet, idomul környezete hullámzásához.

Legjobban akkor hullámzott Karaj környezete, amikor háborúban jártunk. Volt ott minden, ami szemnek, szájnak ingere. Levágott fülek, latyakos országutak, szép emlékű kurvák, randalírozások és éjszakába nyúló rettegések. Karaj a stációknak megfelelően változott, nyusztól az oroszlanig. Különbséget tett az élet jelenségei között, és mi lehetne alkalmasabb, mint a háború, hogy a különbségeket hangsúlyozza? Na mi? A háború, és semmi más. Úgy kell mindent elképzelnünk, hogy Karaj, aki a bátorság és a kisztílú megfutamodás között eredője, egy harckocsi platóján lógatja a lábát. Cigaretára gyújt, és Napóleon hatalomra jutásáról értekezik. A szemhatáron rakéták festik az eget, pamparamm... A harckocsiban kemény nézések röpködnek Karajtól a szemhatárig, és vissza. Társaink a szerelmük, a kutyájuk, a szoptatós dajkájuk koszos fényképét szorítják a hüvelyk- és a mutatóujjuk közé, miközben a szemhatáron rakéták festik az eget, pamparamm...

Eddig azt gondoltuk, hogy elkerülhető az elkerülhetetlen, de rosszul gondoltuk. A harckocsi dökög, a távolság csökken. Karaj értekezik, és háttal ül a rakétáknak. Társaink hallgatják, és mérik a távolságot. Karaj hangja lassan eltűnik valahová. Karaj hangja eltűnik. Becsapódik mellénk egy lövedék. Az őrmester üvölt, ahogy kell. A tűzvonalba érkezünk. Az őrmester lekever egyet Karajnak, aki érzékeli a változást. Meghullámzik Karaj környezete.

Foszforeszkáló álompor jut a levegőbe, Karaj óriási lélegzetében elkeveredik a puskaporral, és a süvítő lövedékek úgy találnak utat ebben a poros keveredésben, ahogy patkányok az alufóliával bélelt sötét járatok mélyén a kijárat felé rajzanak. Egy tompa puffanás ér minket, Karajt látom féloldalra dőlve, vagy röhög, vagy nem, azt hiszem, inkább nem, mintha beszélne, de lehet, hogy mégsem, éppen olyan ezekben az átmeneti pillanatokban, mint amikor szerencsésebb szituációkban nem döntötte még el, hogy a feles barackot vagy a rizlingfröccsöt válassza az egyenes úthoz. Megissza mindkettőt, nyilván, de addig hasonlóképpen méregeti a terméket, ahogy most méregeti a veszélyek fokozatait, hogy majd az említett szituációhoz hasonlóan részt vállaljon az itt fölbukkanó millió veszély mindegyikében, nem is azért, mintha lenne választása, hanem inkább azért, mert nincs. Az említett szituációhoz hasonlóan. Föld hull alá az égből, ez alaposan betesz Karajnak, meg nekünk, többieknek is, mert tudjuk jól, milyen az, amikor példának okáért belemarkolok egy homokvárba, és fölszórom a levegőégbébe a marék várat, várva, hogy visszaessen, ahogy vissza is esik, de egy tonna homok meg agyag, kérem szépen. Az mégis más.

Látom, ahogy az őrmester Karajt pofozza. Karaj fölébred. Fölméri a környezetét. Hullámzik. Na most vajon milyen? Tök csönd van. Az agyag, a homok

rajtunk van. Szerencsére mégsem egy tonna. Kilóg a fejünk, semmi vész. Túlreagáltuk. Krákogok egyet. Karaj is krákog. Az őrmester is krákog. Mindenki krákog, aki egyben van, és nem darabokban. Páran darabokban hevernek. Fülelek az orrokon. Szívek a májakon. Szívás. Amennyire búslakodunk, annyira örülünk is. A front elvonult.

Lakás

Alpárhoz megyünk. Bével, meg Bé nőjével, Natasával. Natasa lengyel. A lengyel lányok szépek, és Natasa is szép. Ragyog, és ki van rúzsozva. Illeg-billeg a túsarkúban. Olyan, akár a leggyönyörűbb kurva. Tök jó érzés mellette menni. Így megyünk Alpárhoz. Kisbé, a kurva meg én. Alpár olyan házigazda, mint az álom. Minden ingyenes. Minden. Vagyunk is százan. Amíg semmi nincs, addig minden van, magyarázza Alpár szerényen, amivel nem értek egyet, de nem ölhetem meg a bulit a filozófiámmal. Még alig ittam, még körbe sem néztem. Nem ronthatok fejjel a falnak. Pedig, mondja Alpár, tessék csak, véletlenül ez ilyen alkalom. Micsoda véletlen egybeesés. Mutatja Alpár, hogyan alakítja át a lakást. Mutatja a gipszfalat. Neki lehet menni, fejjel meg bármivel. Nagyobb szoba, kettő kicsi helyett. Amerikai konyha, szabadság, ezek a távlati tervek.

Natasa feltalálja magát, Zoéval beszélget, Alpár nőjével. (Hol lehet az én nőm?, gondolom. Talán kiírták a történetből.) Gesztikulálnak, és vedelik a bőlét, amit Zoé készített. A Vásárcsarnokban szerezte a hozzávalókat. Bejárjuk a lakást az utolsó szegletig. Alpárnak víziók ülik meg az agyát, és nem szégyell szabadulni tőlük. Percről percre nyílik meg a szemünk, látjuk, ami nincs ott. Ez lehet a víziók lényege. Kádat látunk jakuzzival, zenegépet a biliárdasztal mellett, zongorát a dolgozószobában. Natasa lelkes. Színes papírgömböt lát a jakuzzi fölött, friss gerberát a zongorán. Zoé sem akar lemaradni. Annyi színt vizionál a lakás felületére, amennyit ismer. Bé lehúti a társalgást a lakással kapcsolatban. Azzal összegez, hogy tudjuk már, milyen lesz, de még nem olyan.

Visszatódulunk a központi részre. A WC foglalt állandó jelleggel, ez bármit jelenthet, de az biztos, hogy nem bírom sokáig. Zoé forradalmi, mint általában. Keres nekem alternatív megoldást. Betoloncol a leendő dolgozószobába. A sarokba mutat. Minden fiú szokott csapba pisilni, mondja, és ebben teljesen igaza van. Aztán egyedül hagy. Olyan, mintha új alapokra helyezném önmagam és a lakás kapcsolatát. Zongora, gerbera sehol. Egyedül én, meg a csap. (Benézek az asztal alá, de a nőm sehol. Hol a fenében lehet?, gondolom.) Na végre, mondja Alpár, ahogy megpillant, és gyanakodva méreget. Kezdhettük, vagy mi lesz?

Bé megfejezi a gipszet. A többiek követik Bé példáját. Ütik, rúgják, ahol érik. A több négyzetméteres gipsz behorpad néhol, aztán meghajlik egészben, homorít, olyan lesz, mint egy kupola. Végül leomlik, kiterül egészben. Rétes-tészta emlékeztet. Alpár előtt megnyílik az út. Az amerikai konyha elérhető közelségbe kerül. A többi idő kérdése. Időből meg annyi van, mint eddig. Soha nem fogy el.

A bólé azonban elfogy lassan. Mindenki ahhoz nyúl, ami a keze ügyébe kerül. Natasa teljesen átadja magát Magyarországnak. Életében nem szórakozott ennyire jól. A gipszfal, a jakuzzi. Összekeveri a dolgokat. Letörlik a cipősarka, akkor meg bőgni kezd. Bé hazaviszi.

Valaki zongorázik. Alpár a zenegéppel babrál.

Alvóhely után kutatok, ahol elcsöndesülnek a dolgok. Nehéz ügy.

A vendégek bevackolták magukat a legjobb helyekre.

Átértékelem az álláspontomat. Néha elfogy az idő, és hiányozni kezd.

Aztán a megfelelő hely! Az ágy alatt az utca gomolyog.

Hanyatt vágom magam, mint egy partvis. Elégedett vagyok. Szép este volt.

Aztán Zoé fölsíkit mellettem, és kirohan a szobából.

(Még jó, hogy a nőmet kiírták a történetből, gondolom.)

Marton Réka Zsófia

Szeress nagyon

Szeress nagyon

Hogy érezzem nem volt hiába

Szeress nagyon

Hogy lássam

A felhő elválík az égtől

Szeress nagyon

Hogy tudjam

Az univerzumnak van alja

Ahová leesve is érezném

Hogy messze a kék bolygón

Szeretnél és szeretsz még nagyon

Schreiner Dénes

Elmélkedései a kézről

*„Rom pedig ült egyedül és a sivatag-
ba kinézett.” (Vörösmarty Mihály)*

Megszokott hűvös a ravatalozóban, a kezek egymáson pihennek összekulcsolva. Petyhüdt és görcsbe rándult izmok, összeszorított ökölből kibontott tenyér. Körmök, bámulatos pazarlásai a természetnek, akárcsak kristályok üveglapok mögött. Sárga, pergamenszerű bőr, vértelen érintés. Vajon hová tűnik a vér a halál után? Elfolyik, beszárad? Csak hideg rostok maradnak, üres véredények, erek, inak? Vörös és kék a tinta, kopnak, elhalványulnak a betűk. Titkosírás ez, vagy palimpszesztus?

De nem, mégsem pazarlás. Mert élettelen és élő a kezdetektől egybejátszik. A romokat belepi a puha moha, kúszónövények, indák fonják körül a házakat, a város örökre eltűnik az őserdőben. Végül szép lassan, de feltartóztathatatlanul egybeolvad minden. Csak néhány szem mag, és kizöldül a Lánchíd, fémbe és betonba ágyazódik az élet.

Nincs már mit visszafoglalni, nincs itt semmiféle harc. A hasonulás marad létezésünk többé nem titkolható törvényszerűsége.

Mindig is csodálta az elhagyott épületeket, a romba dőlt házakat, a funkciójukat veszített, kiszuperált szerkezeteket, melyek tövében valami kitenyészik. Emlékezett autókra, melyek oly sokáig parkoltak a helyükön, ha ezt még parkolásnak lehet nevezni egyáltalán, hogy a fű kinőtt alattuk, kerekeik tövét, lökhárítóikat benőtte a gaz, kipufogójukba egerek költöztek.

Elég lett volna épp csak odébb menniük, egyetlen mozdulat, egy kis gázfröccs csupán, s agyontaposták volna a lenti világot. De nem mozdultak egy tapodtat sem, szinte bántóan nem, csak kerekeik jelezték, hogy indulhatnak. Nem roncsok, gurulhatnak, de nem gurulnak, csökönyszerűen állnak, parkolnak. Keréknyomban szárbába szökkenő növény, az élet tapintható feszültsége.

De hát miért gondolja ő ezeket?

Talán mert van valami az indákban, ami nem hagyja nyugodni. Hogy fojtogatják, mint fagyöngyök, fák szépséges gyilkosai, vázába tett fonyadó vámpírok. Buján tekeregnek, kúsznak, kanyarognak, akár férgek a nyirkos földben, bűzös csatornában, rothadó belekben. Tenyésznek, burjánzanak, terjednek minden irányban.

Vadszőlő, repkény, borostyán. Mindenütt ott vannak, akárcsak istenük.

A Lánchídon hatalmas pókok. Hálójukat lengeti az erős dunai szél, mely északról, a hegyek felől söpör végig a víz felett, s ők ott himbálózhatnak a vaskorlátan néhány szellőkésre a biztos pusztulástól. A csak azért is kinőtt fűszál hegyéről hosszú útjára reppenne az eltévedt bogár, míg a híd illesztéseinél nagy robajjal döccen meg egy városi busz. Menthetetlenül belegabalyodik, vergődik benne.

Igen, csak néhány szem mag. Mállik a vakolat a tűzfalakon, ahogy befutja a vadszőlő, mintha máris birtokba venné a bérházat. Rigók, zöldikék, cinegék és tengelicek tanyája, tavasszal fészket rabolni jár a varjú

és a szarka, kemény teleken beme-részkedik egy-egy karvaly. A háztetőn, a vártán, vagy a kémény mellett, az antennán ott énekel a rozsdafarkú. Kétségbeesett lakók húzzák-vonják le a házfalról a combnyi vastagságú, elfásodott indákat, valaki kiabál a tűzoltólétrán, függeszkedő ipari alpinisták kezében motoros fűrész. A még megmaradt vakolaton, a meztelenül kimeredő téglasorokon évekig ott a nyom. Madárfészkek a földön, nagy halom lomb, széttört ágak, fűrészpor mindenütt.

Kiszabadítottuk, még épp időben, ha vártak volna vele, isten se menti meg. Mégis újra kell vakolni, a fészkes fenébe ezekkel a dögökkel, mondják, és elégedetten néznek. Romok közt csak a puszta démonai laknak, ősi Lilit és társai kóborolnak céltalanul. Meg hogy életük végül megmenekült a pusztulástól.

Ami pedig maga az élet. Akárcsak hópelyhek, sók és kristályok, bámulatos pazarlása a természetnek.

De a haj és a körmök kinőnek a pergamenből, tovább írnak, tinta nélkül. A test fáradhatatlan írnokei kinevetik a halált. Nem vesznek róla tudomást, kicselezik, átverik. Vagy épp ellenkezőleg, az élők is csak azért nőnek, hogy megmutatkozhasson az elmúlás. Konok, élettelennek tűnő nyúlványai az életnek, melyek túlélők azt. Ámde a test enyészetnek indul, mihelyt világra jön.

Még jó, hogy kapaszkodott a buszon. A rázkódástól visszazökkentek gondolatai a rendes kerékvágásukba. El kell még mennie a megrendelt virágért, aztán irány a temető. A mellette utazó hölgy meztelen vállán kicsiny pók mászott. Eltűnt a hajzuhatagban, melyet lágyan borzolt a nyitott ablakból beáradó szél. Csak a végállomásnál vette észre.

Nézi a halott kezeket, az egymásba fonódó, összezárt ujjakat. Mint ha imádkozna. Végül minden halott imádkozik.

Thanatómia, jutna eszébe, szóvirágok a sírra. De elhessegeti, mégse itt és most.

Igen, a két kéz egymást fogja, nem ereszti. Talán visszatartja magát valamitől. Nem engedi, hogy elinduljon. Bilincsek, kényszerzubbony, ujjhegyben összeéró vércörök.

Korokra emlékezik, melyekben nem így volt. Mikor kitért kézzel, nyitott tenyérrel fordultak az ég felé. Vagy kezükkel, lábukkal dobogtak a Földanya testén, szólítván földmélyi hatalmakat.

De most összekulcsolva egymáson pihennek. Vajon mi ez a pihenés? Mi mindent végzett el, fejezett be, mit hagyott félbe, mi folyt ki az ujjai közül? Ahogy utánakapott, fogta, markolta, de az mindig kicsúszott, kibújt, elslisszolt valahová. Kapaszkodott belé, hogy aztán elengedje. A körömágyra ránőtt a repedezett bőr, az ujjbegyek lelapultak, itt-ott nikotinsárga foltok. A jegygyűrű helyén kikopott a szőr, halvány bemélyedés, barázda, illékony nyoma az örökkévalóságnak.

Még mindig fülében a hölgy sikítása. Hiába rázta szinte tébolyodottan, mert belecsimpaszkodott a hajába.

A hálóba gabalyodott bogár most szabadulni próbál, ám egyre erősebben fogja körül a finom pókfonal. Amaz még nem mozdul középről, csak figyel némán.

Mintha vibrálna egy ér a kezén. Ettől megérzi a fején, a haján, a fejbőrén a simogatást.

Persze dúsabb volt még a haja, óvodás vagy kisiskolás lehetett. Lelapította mindig egy kicsit, ezt nem szerette, folyton beletürt utána, igazgatta. Nyitott tenyérrel, felülről le-

nyomta, épp a gyöngédség és az erő finom határmezsgyéjén. Amúgy is hülyén volt elválasztva, oldalt, bénán, ha nem is bilifrizura, de azért olyan jókisfiús. Előbb balra nézünk, aztán jobbra, mondogatta. Fejében kattog, előbb balra, aztán jobbra, kiszorítja a hölgy sikolyát. Aztán megint balra, tette hozzá, de csak ha kétirányú, ha egyirányú, nézd a parkoló autókat. A felkarján, hátul, ahol olyan idétlen, húsos a kar, fogta erősen, tartotta és lökte is egyszersemind. Szinte átvonszolta az úttesten, s ő tehetetlen bábuként engedelmesen követte. Vagy mintegy maga előtt tolt, óvatosan azért, vigyázva, el ne üssék őket. Miért nem próbált soha szabadulni? Hogy elgázolják, s végre egyedül heverhesen az úttesten.

A vibrálás feszültségbe váltott, mintha keréknyomban szárba szökkenő növény volna.

Később, mikor már elérkezettnek látta az időt, hogy puszi helyett, ami olyan nőies, ahogy mondta, férfimozdulatokba avassa be, hátba veregette, kezét szorította. Meg a lapogatás, vállveregetés, parolázás. Egymást fogdosó férfiak atavisztikus mozdulatművészete, körbeszaglászás, territóriumok kijelölése. Ne úgy, mint a döglött hal, édes fiam, de azért szétróppantani sem kell. Főleg ha hölgy az illető. Meg hogy ujjakkal csak a buzik kapirgálnak közben.

A vadász végre megmozdul, s egy szempillantás alatt a zsákmánynál terem. Saját nyálán fut végig, akárha kimondott szavainkon sietnének valakihez.

Talán rázuhant volna a mellette álló fiatal hölgyre, ha nem kapaszkodik, aki viszont olyan fixen állt a lábán, mintha odaerősítették volna. Bizonyára a súlypont az oka, de mégis meglepte. Finom, kissé barnás bőr, piros

színű melltartópánt. Együtt esnének a Dunába.

Beúszott valami, mintha vízzé vált volna az emlékezete, hogy elkeveredjen, összerosódjon képzeletével. Ahogy a piros kavargó az átlátszóban, selymesen, mint hab vagy felhő. Festszerű lett minden.

Nővérevel utaztak egykor a földalattin, veszekedtek, mint rendesen. Felállt büszkén, megvetően mondani akart valamit, de beverte a homlokát a hirtelen fékezéskor, majd belepotylyant egy idegen férfi ölébe.

Köszönés nélkül rohant hazáig, megsemmisülve, dühösen. Sokáig gyűlölte ezért.

Igen, apja teli tenyérrel ütötte, erősen, haragosan, kibillent olyankor a világ. De ha szíjjal verte, vagy bottal, kötéllel, figyelte a kezét, ahogy ökölbe szorul, a szorítástól a hajlatokban néhol összetolul a vér, izzik vörösen, máshol pedig sárgásfehér, vértelen szigetecskék képződnek a felszínen. Ahogy megfeszülnek az izmok, és a kisimult bőrről valósággal eltűnnek a kézfejen futó kék vénák.

Anyjához ért ugyanaz a kéz, karját fogta, átölelte. Rajta volt még az ő vére, hámsejtjei, orrváladéka, mely könnyeivel elkeveredett, akármennyire is nem akarta. A puha, hullámozó haj a derékon benyomódott, egy kiszakadt hajszál tapadt rá, ott maradt.

Szólni kellett volna a fiatal hölgynek, ismerkedésnek sem lett volna rossz, csak hát ugye pont most. Nem volt aprója sem elegendő, fel kellett még váltani a pénzt, isten tudja, vajon szokás-e ilyenkor többet adni. Meg hogy mennyit is, ráadásul ott vannak még a gyászhuszárok.

Az erélyes, szögletes mozdulatokat is tőle örökölte. A heves gesztikulálást, a sedreséget, ahogy mondták. Mindig beütötte valamijét, testével ke-

ményen ütközött a tárgyakhoz, mintha nem akarna tudomást venni ellenállásukról. Mint egy kocsis, úgy káromkodott, mikor fejét bevágta a nyitott ablaktáblákba, a kihúzva felejtett fiókokba, vagy a kiálló vasakba, melyekkel mindig telis-tele a budapesti utca. Nekiment ennek-annak, fotelkarfának, virágládának, betonkoloncoknak, különféle kallantyúknak. Fájt, nyilallt a testrészt, gyermeki düh társult hozzá, hogy a dolgok miért ott vannak, ahol, miért nem húzódnak félre, adnak utat neki, mint valami hadvezérnek, uralkodónak, aki előtt odébb húzódik a tömeg, szétnyílik a sor.

Lassan szállingózni kezdenek a gyászolók a ravatalozóba. Összetéveszthetetlen, tömény, édeskés szag, kandeláber, spiritusz. Mintha hullabűz lenne, annak lehet ilyen szaga, pedig bizonyára épp ezzel akarják elnyomni. Ki tudja, mindenesetre évekkel később a metróaluljáróban érez ilyet újra, s azóta is egyfolytában. Valami édességet áruló cég, a huzat leviszi a peronhoz, máskor meg a mozgólépcsőn csapja meg, felfelé. Igen, dögszag terjeng mindenhol, nem elég a szorongás, mely a föld alatt mindig elfogja az embert a szűk, neonnal világított tereken, a zsúfolt kocsikban. Hanem még ez is. Ízelítő az elmúlásból, ha valaki netán elfeledné.

Leszállt a temető főbejáratánál, a virágos néni fogatlan szája egyfolytában járt fel s alá, valamin nyámogott. Ahogy elnézett a busz után, teljességgel világossá vált előtte minden. Csak még néhány elintéznivaló, aztán jöjjön, aminek jönnie kell.

Ráirányult, melle közepébe hasított a mutatóujja. Vedd tudomásul, elég legyen a szövegből, hallgass, mert nem tudom, mi lesz. Majd meglátod, hogy igazam volt, rájössz, de akkor már késő. Az ujj felsértett benne

valamit, keresztülhatolt rajta, nekiszegte egy szilárd felületnek. Forgott körbe rajta, ott volt bent, a gyomorszájában, kapkodta a levegőt, mint foci közben, ha alulról hasba rúgták. Ebben a forgásban még látta, hogy a hüvelykujj valósággal bevág, és legnagyobb meglepetésére fityiszt mutat. Scrinarius nem értette ezt az egészet, érezte az arcán a tenyér puha párnáit, csengett a füle, mintha becsengetés lenne, s ő vigyázzba áll, hátha bejön az igazgató. De csak a szokásos reggeli ébresztő, fel kell kelni, lekváros kenyér, ribizlimagokkal a foga között mehet az iskolába, miért nem mosta meg már megint! Szellőzteteskör metsző hideg, januári reggel, a héten lezárják a félévi jegyeket.

Kappanhangú pap, nincs zavarban, reverendája alatt feljegyzések. Történeté szövi őket, bámulatos kreativitással alkot meg egy élettörténetet, mely sohasem játszódott le, mely most születik, épp most kel életre, a temetésen. Lassan indulni kell, fogyóban a spiritusz, kisgyermekes anyák viszik pisilni fiacskájukat a ravatalozó mögé. A sírnál, igen, az utolsó pillanatban, ott el kell mondania.

Körül van már tekerve a kis bogár, mint egy múmia. Akár a mozdulatlan Pont Neuf, amelyet albumokban látott. Emballage. Él még, de már moccanni sem bír. Testét méreg járja át, mely nem ölte meg, csak megbénította, hogy eleven táplálékul szolgáljon. Belső szervei, kitinpáncélja csak lassan alakulnak át fehérjében gazdag péppé a háló sarkában, ahová hurcolták. Hogy aztán ehetetlen lábacskaikat, csáp-rágóját ügyes mozdulattal kilökjék a Duna fölé, s a szél elvigye a pillérek szárazon kiálló talapatához vagy a híd lábainál tovaáramló vízbe. Halak bukkannak fel a víz felszínére, sirályok csapnak le rájuk. Egy jókora farönk

bukdácsol át a kifeszített drótkötélen a part mentén, a víz továbbsodor egy kutyatetemet, mely idáig fennakadt benne. A szél fodrozza a vizet, a felszínen fehér taraj és hab csillog. Valamikor Belső-Ázsia kietlen pusztáiról indult útjának, az Urálon át érkezett Európába, majd Nyugat felé haladva napokon belül elérte a Kárpátokat, hogy aztán északról, a Pilis és a Börzsöny között rohanva érkezzen Budapestre.

Már megint nyitva hagyta valaki, hányszor kell szólni nektek, zsörtölődött az anyjuk, de hangjában mégis a szokott kedvesség volt, nem kell komolyan venni, épp csak az otthonosság kedvéért. És valóban, a cűg becsapta az ablakot a fürdőszobában, a lichthof felől jött, meg-megrebbent a gázbojler lángja. Várni kellett, mikor jár le a mosógép, hogy fürödhesen, elmerüljön a vízben, emlékezzen, mintha Mnémoszüné forrásából kortyolna. Aztán a meleg vízen keresztül kezdett visszaúszni.

Apja fürdette, mosta a haját, nagyon utálta, mert a sampon folyton a szemébe ment, a zuhany az orrába, sosem tudta, mikor kell nézni és lélegezni, ezért beszélt egyfolytában, nyelte a vizet, pislogott, hunyorgott és kapkodta a levegőt. Érezte a kezét, mely fürdeti, határozott, erős mozdulatokkal, nem annyira gyengéden, de nem is durván, irányítja, tereli a testét, mely odaadón gyámoltalan, gyermekien esetlen, kiszolgáltatott. Ijedtséget mímelve nevetett, mikor a szokásos fürdés előtti játék során megcsiklandozta, libabőrös lett, húsa összerezzen a nagy, erős felnőttkéztől. Imádta ezt a játékot, e kihagyhatatlan rituálét, mikor közelgett az este, s ők, a család férfitagjai bevonultak a sűrű, meleg vízgőzbe. A falon lévő gázmelegítő kékes lángjai a szemé-

be vakítottak, elbűvölték, megigézték, ahogy a kádban ült. Különösen azt szerette, ha fürdés után történt valami különleges esemény, vendégek érkeztek hozzájuk, vagy váratlanul nekik kellett elmenni, s ő ennek lázában égve lubickolhatott.

Megfordult a vízben, s megint visszafelé úszott, túlhaladt a huzatos lichthofon, de még nem ért el a hídig, a hintázó pókokig.

Vijjognak a sirályok, egymás csőréből marják el a falatot, némelyik fickándozó hal a vízbe csúszik s tovaúszik. Vagy két oldalán a pikkelyébe mélyedt csőr nyomaival szép lassan lesüllyed a fenékre. Sötét van a vizek mélyén. Ember nem járta mélységben áll pilléreire a híd, csak a súlyos, nehéz járművektől reng meg újra és újra.

A végső időkben aztán ő fürdette. Összeaszott, elvékonyodott, rancos kar, kitüremkedő bőr, májfoltok. Titkosírás a test, kibetűzhetetlen sejtrengeteg, szervek furcsa kavalkádja, a természet mélabús karneválja. Anyajegyek és szeplők bújtak meg a kiritkult szőrzetben, szőrpihék váltak le, nyomtalan eltűntek. Elsorvadt izmok, húsba belenőtt körmök. Kérge-sedés.

Valahogy lecsupaszodik az ember végül, mintha lehámlana, lehántódna a személyisége, hogy előtűnjön a test, előbűjjon az anyag, mely mindig ott szunnyadt, csak kitakarta létezésünk oly könnyelmű és elhamarkodott idealizmusa. Jól mondják, valóban templom a test, melyben istenség lakik, istenkép rejtezik, mint ama szilén szoborban. De ez a templom, ez az istenség számára kiharított rész a világból az öregségben mutatkozik meg legtisztábban. Az öreg, csűf test annyira letisztult, kiüresedett, mondhatni, annyira szegény, hogy megjelenjen benne a szentség. Az elkérge-sedett

tenyér elég erős ahhoz, hogy elbírja és hordozza az istenit, az elvékonyodott, kipattogzott bőr oly szilárd, hogy elviselje tekintetét. A gyermeki test gyenge és csupasz még ennyire, egyedül csak az merészselhet csúfság nélkül őelé állni. Hiszen van, amit elfed, elleplez a szépség, amire fátylat vet tündöklő jelenlétével. Jelenvalósága a lét csodás feltárulkozása, de az isteni nemcsak a jelenben lakozik. Ott van a múltban és a jövőben is, mit nem érthet az, aki mindig csak a jelenre figyel. Mert az istenség szétszórt darabjai a múltban és a jövőben rekedtek, beburkolóztak a talányokkal teli idő soha meg nem jelenő mélységeibe. A gyermek és az öreg csupasz teste nélkül talán erről sem lenne már tudomásunk.

Megfordul most a szél, s neki már el kell érnie a hidat, visszatálnia a ravatalozóba. Vörös és kék tintában úszik, egy kibetűzhetetlen szövegben.

De előbb a busz. Nagyot döccent, mikor áthaladt az illesztékeknél. Csak bele nem esni a Dunába, mint gyermekkori rémálmaiban. Erre koncentrált, míg figyelte, hogyan tűnnek el emlékei a fiatal hölgy hajzuhatagában.

A feltörő hangok elvágják az emléképek útját. Szájában fémes íz, nyelve lassan elválik a szájpaddlástól, hogy teste helyett végérvényesen szavaihoz tapadjon.

Aztán már csak romok mindenütt. A Lánchidat belepi a puha moha, indák kúsznak végig a leszakadozó korlátokon. Sirályok ülnek fészkeiken, ezüstös halpikkelyek borítják be a járdát. Az úttestet előzőnlötték az apró vadállatok, gondosan kivájt odvakban, üregekben húzzák meg magukat éjszakára.

Végül a pilléreket teljesen kimossa a víz, a hídfők összedőlnek. A vasszerkezet beomlik a tovahömpölygő hatalmas folyamba, s az szép lassan magával sodor mindent a tenger felé.

Bozók Ferenc

Bizánc

Fentről nézve egész ez a kép.
Szívünk, s mind, ami lent zavaros,
egységes mozaikberakás.
Gyötrelmünk ragyogása.

Porkoláb Ádám

A kegyelemkettes

Kezem feketéje bársonyosan rángatja az írószerszámot a kis asztali lámpa fényében. A fájdalom már szinte erotikussá válik, annyira szorítom a reklámtollat. Az mondjuk ingyen volt: bölcsészként állásajánlatot nem, csak egy marék „repi” cuccot kaptam az állásbörzéről. Na jó, nem kértem, hanem „önként” jöttem velem.

Szóval, azt mondja: négy százötven forint. A hónapra maradt még ezernyolcszáz. Leírom az elcsórt füzetek egyikébe, a holdnaptár alá. Hogy is volt? Kétszázharmincért tollat vettem, a többit elköltöttem nyomtatásra. A fenébe, hogy írásokat csak kinyomtatva fogadnak! Még ilyen hülye címet egy pályázatnak: *„Egy homokzsák üldöz, de én gyorsabb vagyok”*. De komolyan, milyen író zsűrizhet egy ilyen valamiben? Mondjuk egy meztelen csiga, két kánya meg egy róka. Azok dolgoznak gombokért.

Harmadika van, szóval még egy hét. Miért is gondolkodok ilyesmin, amikor éppen egy cikken kellene dolgoznom? Szóval jó lenne egy épkezláb mondatot összeállítani: nem megy olyan könnyedén, mint ahogyan vártam. Talán az éjszaka vagy az álmatlanság szívta szárazra az alkotókedvem? Nem hinném. Ez az írás azonban nem várhat. *„A szükségről valami kétflekkest holnapra, de lehetőleg a korosztályodnak, a fiataloknak.”* A lap legutáltabb mondata ez: egy oldalhasábnyi kínlódás és körömrágat a bére annak a szerencsétlen külsősnek, akinek a nyakába varrják a „kegyelemkettes”. A háromnegyed oldalt világmegváltással feltölteni nehezebb, mint oknyomozni. De hát ez a glossza a pénteki lapszám állandó része, dacára annak, hogy az anyókák az impresszum után legelőször ezt a papírt gyömöszkölik be a mopszlijaik alá.

Nem is csoda, hogy idegesen nyomom el az utolsó, már csontig égett cigarettám csökevényét, és a hamutartóval együtt odébb taszítom a noteszt és a tollat is. Rögvest ezután megiszom az íróasztali disznóól kólamaradványait, és magam elé húzom a billentyűzetet.

Írni kezdenék.

De az a néhány semmitmondó kifejezés, amit legépelek, csak üresen kong a halántékom mögött, nem indít el egy gondolatot sem. Nagy lélegzettel nyugtázom a sikertelenségem. Kinézek az ablakon és a város fényeit fürkészem. Ujjaim nyugodtan fekszenek a valamikori gépírastanárom által megkövetelt billentyűkön – idegőrlő felfogom, hogy az izmok és inak másodpercekkel ezelőtti tánca semmivé lett. A kezeim ellenem fordultak. Hiába, a nagy próféták sem tudtak ehetséggel prédikálni. De én azért megpróbálok valamit.

Hogyan is lehetne valamit írni erről a baromságról? Nézzük csak a dolog jó oldalát? Elégedetten simogatom meg az állsörtéimet. Ezért az ötletért már megérte elvégezni az egyetemet, kreatív írást tanulni angol tankönyvekből. Ha így gondolkodott volna valaki, akkor már papíron lenne, hogy a legfontosabb előny, amit csak nincstelenül tapasztalhat meg az ember: a békesség. Nincs is ettől nagyobb kincs! Igaz, fajtáját tekintve az így kapott csendesség nem op-

timális: a „mindent megtettem”-béke helyett az „úgyis mindig”-béke lepi el az ilyen embert. De mit számít ez ilyenkor!

A test alig dolgozik, az idegpályák lovasai: a vágyak és az álmok elvándorolnak a tudatalattiba és szépen betakaróznak azzal a tizedkilónyi olcsó párizsival a gyomorban – várják a tavaszt, amely sohasem jön el. Ilyenkor nem kell költeni újságra, könyvekre – amúgy sem lenne türelmünk felfogni a kacifántos fordulatokat. A tévében sem érdekel, ahogyan öltönyös férfiak lábujjhegyen osonó szavakat csennek a riporter mikrofonjába. Az „EU-konform” és az „alapkamat”, a „privatizáció” elveszti különállását és együvé lesz.

Aztán eltűnődök.

Most kéne valamit írni a fiataloknak is. Huszonévesen tehetségünk faragatlan köveit árulnánk ki (ha kellene valakinek), aztán, ha sikerül, csodálkozunk, ha nem marad semmink. Pimasz egy nemzedék a miénk. Egyre hangosabb. Szemtelen. Sőt, még hangunk sincs – csak valami bugyborékoló nyelvünk, amelyet egyetlen szabály sem taglóz. Nem tudunk mi már semmit: a Történelem hátizsákjában nekünk nem maradt már egyetlen alkalom sem a lázadásra, sem a hősködésre. Kaptunk helyette nyelvvizsgákat, túlképzést, hamburgert, lakáshitelt meg a légszákot. Csoda, ha csalódottak vagyunk? Hiszen *légneművé* váltunk, akár a fantom-telefonrezegek a zsebünkben!

Azt hittük, amikor csipás szemmel bámultuk a *Balu kapitányt* meg a *Dragon Ballt*, hogy minden rendben lesz. De akkor már a Sors ujja barréba fogott bennünket. Kedves fiatalok! Gondoltatok volna akkor a jövőre, amikor pornó néztetek a múzeum buherált gépein. Vagy akkor, amikor az összetört ablakáért aggódó öregasszonynak gyógyszerek eltorzított nevein mutatkoztatok be! *„Csókolom, Dipankrin Alajos vagyok! Tessék csak nyugodtan felírni.”*

Felbőszült soraim egymás után falták fel a még üres helyet a képernyőn. Egyre nehezebben bírtam az írásjelekkel: ők már el akarták hagyni az éppen megalkotott irományt, de én még ide voltam bilincselve. Meglepődöm, ahogyan a monitor szélén tükröződő arcomba tekintek: azon a borostás valamin *elégedettség* tükröződik! Hiszen leírtam valamit, amitől kienged a gombóc a torkomban. Talán a „kegyelemkettes” mégis eléri a célját, és valaki levizsgálja általa?

De aztán testem hirtelen ívbe feszül: a düh és a hétköznapi élet halántékra mért nyomása egyszerre rángat vissza. Nem engednek elmenni az asztalom mellől: még maradnom kell. Azokra gondolok, akik a fogorvosi rendelőkben bújják ezt az újságot. Szerintem mindig is ők voltak az én igazi közönségem. Ők, akik egyébként is mindent kiolvasnak, nyakló nélkül. Kellene a pénz.

Szóval folytatom. Mi vagyunk azok, akik kéttucatnyi évünk ellenére talán a legtöbbet használtuk az iskolai matematikát. Mindennek súlyos, húsba maró értéke van számunkra. Mi mindenért a saját nyakunkból szagotott évekkal fizetünk, jószerivel fel sem fogva, mennyink is van. Számptalan rossz üzlet megkötöttünk már, és csak jó szagúan ülünk a metrón, de ez a tisztaság is csak álca: az általunk leborotvált valóság mégsem az „elégítő” büzlik. Már nincs kedvünk rendet rakni se: sem magunkban, sem az irodánkban, sem a számítógépünkben – sehol.

Szerintem valami ilyesmi lehet az igazi szükség. Nem olyan egyszerű megszabadulni tőle! Gyermekkorunkban kapattak rá bennünket erre az érzésre, aztán ez a fanyarkás fehérség véglegesen ránk tehenkedett. Most pedig a

gyomrunkon át vezet bennünket, neki egyenesen az élet aknamezejének. „Járkálj csak...”

Igen. Szóval a történet gerince, mondhatni filozófiája, megvan. Ezt kellene valahogyan a margók ketreceibe zárni. Aztán már csak egy dolgom akad: valami „méltó” befejezést keresni. Maga az elképzelés is egészen bugyuta ötlet, de hát a „kegyelemkettes” már csak ilyen. Legyen valami ilyesmi? „Milyen kegyetlenek az emberek magukhoz is! Hát még a többiekhez! Eltapossák a körülöttük levőket.” Ez egészen papírizú lezárás lenne, valami borzasztó és sekélyes kádencia. De a nincstelenségről nem lehet bölcslet mondani. Ennyi erővel legépelhetném az előttem fekvő papírról utolsó mondatként: *„Egy homokzsák üldöz, de én gyorsabb vagyok.”*

Igen, ez jó lehet. Egy olyan homokzsák üldöz bennünket, amelyiknek még lába sincsen. Sőt, gondolatai, keze se, mégis leállítja agyunk kerekeit. Mit írjak én erről a gondkupaőről? Vigyázz, nehogy masnit köss rá? Vagy írjam körül, hogy ismerhetik meg? De hiszen mindenki látta már. Komolyan tanácstalan vagyok a lezárással kapcsolatban.

Elvégre nem vagyok hős vagy irgalmas szamaritánus.

Most is csupán azért dűnnyögök magamban, mert zavarban vagyok. Mondanom kell valamit, de nem tudom, hogy mit. Az igazi varázsigt, amit ki szeretnék mondani, nem találok meg. Sohasem jön a nyelvemre.

Félrefordulok a klaviatúrától. A felelősség terhe elviselhetetlen. Az ég kék. Az írás nehéz. Szóval félrefordulok, mert ma ez most nekem nem megy. Inkább kitörlöm a „kegyelemkettes” eddig megírt sorait. Majd összehozok valamit még holnapig – valami könnyebbről, aztán megírom a főszerkesztőnek.

A honorárium csak tizedikén jön. Addig még van egy hét. Ezernyolcszáz forint van még addig, ebből kell négyszáz kenyérre, és még hatszáz egy csomag olcsó kávédarálmányra. Az még nyolcszáz. Abból, ha félreteszek...

De szeretnék én is... de jó lenne élni is valahogy! De majd máskor, egy másik életben, ahol könnyebben fizetik meg a betűket, és az általános igazságok is több egyéniséggel bírnak.

Majd akkor és ott abszolválom a „kegyelemkettest”.

Itt és most inkább hátradőlök és szusszanok egy sort.

Dinók Zoltán

A tea

A postás náthás volt, de vonszolta magát a biciklin. Keresete az utóbbi időben egyre kevesebb lett. Az is csoda, hogy dolgozik most egyáltalán. A nyugdíjasok már várták a pénzüket. Meg a munkanélküliek a segélyüket. És ezt Jenő jól tudta. Mikor az egyik háztömbhöz érkezett, a biciklit a falnak támasztotta, s kifújta alaposan az orrát.

Becsengetett az egyik munkanélkülihez – név szerint Tóth Lászlóhoz, s az beengedte. Az elsőn lakott, Jenőnek mégis nehezebbre esett feltámasztani, lihegett is, mikor felért. Csengetett. A munkanélküli Laci szó nélkül, keserű arc kifejezéssel ajtót nyitott.

– Meghozta végre a segélyem? – kérdezte mogorván.

– Meg! – mondta a postás kedvetlenül

Laci azért nem volt annyira fatuskó – látta ugyanis, hogy Jenő be akar jönni a lakásba –, ezért beengedte.

– Kér egy kávét? – kérdezte a munkanélküli szokatlan módon.

– Nem! – válaszolt Jenő. – Meg vagyok fázva.

– Igazán sajnálom! – mondta – mintha aggódna

– Egy meleg teának örülnék!

– Hát, azt nem tudok adni, azt én nem iszom!

Jenő átadta a pénzt, de Laci egy forint borralalót sem adott. Nem lepődött meg a postás, ezt tőle már megszokta.

– Na viszlát! – mondta Jenő.

– Viszlát és gyógyulást!

A postás fogta a biciklit, s ment tovább a házak között. Minden pénzt, csomagot, levelet kézbesített. Utolsó kézbesítése egy öregasszonynál történt. Ő kedvesen fogadta. A második emeleten lakott. Amikor Jenő becsengetett hozzá, a közel nyolcvanéves öregasszony rém kedvesen viselkedett vele.

– Jöjjön csak be!

Jenő még a cipőjét is levette. Kati néninek hívták az öregasszonyt, s egyedül élt a nyugdíjából. Nem is volt olyan kevés, de persze valami sok sem. Békésen el tudott belőle éldegélni. Nem is volt többre szüksége. Örömmel üdvözölte Jenőt:

– Hogy van? – kérdezte mosolygósan.

– Nem jól! Náthás vagyok!

– Oh! Szegény!

Bekísérte a konyhába Jenőt. Ő leült a konyhaszékre, kifújta magát, de persze közben átadta a pénzt is.

– Köszönöm – mondta Kati néni.

Az öregasszony gondolt egyet, s elővett a felső konyhaszekrényből egy almaízű teafüvet. Jenő nem hitt a szemének.

– Csak nem akar vele megkínálni?

– De, náthára ez kell, nem?

– Kitalálta a gondolatomat!

Jenő a néninél mindig vagy egy órát el szokott tölteni beszélgetéssel. Így megvárta, míg elkészíti. Kati néni forró vízbe tette a teafüvet, s egy félóra múlva már kész is lett a finom tea. Egy bögrébe öntötte bele. Jenő elé tette, s azt mondta illedelmesen és aranyosan:

– Vigyázzon vele, még nagyon forró!

Jenő vigyázott vele, de pár perc alatt megitta az egészet. Majd hirtelen egy nagyot tüszentett.

– Egészségére! – szólt Kati néni.

– Már jobban is érzem magam! – mondta felüdülve Jenő.

S már nem is volt olyan sápadt. A postás most nem akart beszélgetni, de azért megkérdezte:

– Az unokái hogy vannak?

– Megvannak! Már egyetemre járnak.

– Az igen! Milyen okos asszony maga!

Az öregasszony elnevette magát.

– Nem én vagyok az okos!

– Nem? – kérdezte Jenő

– Én csak úgy viselkedtem, mint egy szülő, mint egy anya.

– De milyen jól, mint velem most!

Kati néni elmosolyodott. Még süteménnyel is megkínálta, de Jenő visszautasította:

– Nem, ezt nem kérek! Tudja, fogyni szeretnék!

Kati néni szinte hahotázott.

– Hiszen olyan sportos alkat maga!

– Nem vagyok már gyerek, hogy süteményt egyek!

– Én hetvennyolc éves vagyok, s almás pite nélkül nem bírom ki!

Jenőnek is végre mosoly kerekedett az arcára. Megfogta a táskáját s búcsúzott.

– Akkor viszlát, egy hónap múlva találkozunk!

Az öregasszony csókot adott az arcára. Jenő még zavarba is jött a túlaradó, ritkaságnak számító kedvességtől. Amikor leért a ház elé, már teljesen kitisztult az orra is. Felszállt a biciklire, s arra gondolt, hogy utolsó kézbesítése az égieknek köszönhetően milyen jól sikerült. Hiszen az utóbbi időben oly durvák voltak vele az emberek. Talán még a nátháját is ez hozta elő. Dél felé járt az idő, de úgy kívánta az ágyat, mintha éjfél lett volna.

Sigmond István*

Elvégeztetett

A dalárdába tömörült varjak a saját himnuszukat kárognák, s egy hatalmas, kétmillió billentyűs zongorán mi is kalimpáljuk az örök melódiát. A fekete billentyűk – mióta világ a világ – magasra hágva, dombok tetején üldögélve jobban látszanak, mint a fehérbe öltözött sokaság. A fülbemászó dallamokban kóros betegség munkál: a súlytalan ütemrészek néha összekapcsolódnak a következő súlyossal, ezt nevezik szinkópának a zenében. Ne csodálkozz, hogy nem-sokára végleg eltűnik a papírról a pont, s állandóan kérdőjeleket csalogatsz a gondolat után. Miért látszik csak egy pillanatra a villámlás, és miért telepszik ránk a mennydörgés olyan hosszasan, mint görcsben fetregő, eltorzult epilepsziásra a hab, a nyál? Miért öltözik díszbe a halál, ha felboncolva dobják karjába imádott menyasszonyát? Miért hangosabb a bombarobbanás, mint a versből kicsendülő rímek zenéje, vagy a rímtelen versben a szó maga? Miért telepednek hívatlan vendégek az asztalfőre, hogy minden este kiokádd a vacsorát? Miért nem ír senki balladát, hogy végre a hitetlenek is megértsék, mi végre az elmúlás? És miért nincs szarva a hattyúnak, miért nem volt legalább két anyád, miért nem tudnak szót érteni a két lábon járó állatok, miért gyóntatják meg a szenteket is a vérbajos bohócok – te már akkor is kérdezel unos-untalan, ha valami csoda folytán a kérdőjelek felkiáltójelekké egyenesednének, vagy a pont venné át a hatalmat a betűkkel díszített, fehér papíron. Egyelőre a szinkópa, a fekete billentyűk és az égből ránk szakadt mennydörgés tizedeli a menetoszlopot, s a szomorú arcú asszonyok a te véredben mossák a szennyes ruhát. Elvégeztetett, mondd? Elvégeztetett, mondom veled, a hívek imáit a földbe tiporták, s a kiszikkadt, agyagos sírhantokon sosem fakad már színes virág.

Harc a semmiért

A sétatér közelében lakott, mindennap rendszeresen sétált egy-egy félórát, nem csak azért, mert a televízióban állandóan felhívták a figyelmet a napi félórás kötelező mozgásra, ez volna az egyik legfontosabb feltétele az egészség megtartásának, de ettől függetlenül is, a napi nyolc-tíz órai, íróasztalnál töltött, írói munka szükségessé tette volna a napi több óráig tartó sétálást a fenyőfákkal, fűzfákkal és platánokkal benépesített sétatér friss levegőjén. A sétatéri padokon a lehullott leveleken kívül soha semmi sem volt, ám egyik nap, a legnagyobb csodálkozására, talált az egyikben egy dobozt. Kíváncsi természetű lévén, nem hagyhatta felbontatlanul a piros pántlikával gondosan

* Kolozsvári kedves szerzőnk nem élhette már meg írásainak új közlését nálunk; búcsúzzunk, nyugodjál békében! (A szerk.)

átkötött csomagot, benne egy igen jól kinéző, felvágatlan dobostorta volt, és egy degeszre tömött boríték egy jó maroknyi bankóval. Az első pillanatban arra gondolt, hogy hazavisz mindent, a tortát beteszi a hűtőbe, és néhány nap alatt elfogyasztja, a pénzt meg elkölti valamire. Ebből annyi lett, hogy a tortát betette a hűtőbe, de nem nyúlt hozzá, úgy érezte, hogy ehhez nincs joga, a pénzről nem is beszélve. Inkább még aznap elment a helyi napilaphoz, és feladott egy apróhirdetést a következő szöveggel: „Dobostortát találtam a sétatéren, mellette egy halom pénzt. A tulajdonos jelentkezzen ezen és ezen a telefonszámon, vagy személyesen a következő címen....” Másnap megjelent az apróhirdetés, délben sorakozni kezdtek az emberek a háza kapuja előtt. Nem számolta meg őket, de estére már tömegnek lehetett nevezni a jelentkezőket. Egyszer csak rá kellett szánja magát, hogy sorban fogadja a megjelenteket, kivitt egy széket a kapuba, és egyenként beengedte őket. Úgy tűnt, hogy majdnem mindenkinek igaza van, sokan a gyermekük, az anyjuk vagy a saját életükre esküdtek, hogy ők felejtették a padon a holmikat, születésnapra vitték volna egy közeli rokonhoz, menet közben megpihentek azon a padon, s az ajándékokat elfelejtették magukkal vinni. Ilyen és ehhez hasonló szövegekkel sokan érveltek. Az író nem tudta eldönteni, hogy kinek adja oda a tortát és a jó summa pénzt. Azzal is megpróbálkozott, hogy a pontos összeget tudakolta, amelyet a borítékban készített elő az ajándékozónak, erre többen is azt felelték, hogy nem számolták meg az előkészített összeget, olyan közeli volt a rokon és annyira szerették, hogy csak belemarkoltak a saját borítékukba, és annyi pénzt vettek ki belőle, amennyi a markukban elfért. De valahogy mégiscsak döntenie kellett, a megjelentek közül valaki biztosan igazat mond, a többi persze hazudik, de hát ilyen a világ.

Kihívta a kisfiát a házból, kihozatta vele az egyik kalapját, íratott vele cédulákat, s megszámoztatta őket egytől százötvenhétig, ennyien gyűltek össze a kapu előtt, aztán egyenként megszámoztatott egy másik sorozatot, és kiosztotta a jelenlévők között. Felállt a székre, hogy mindenki jól lássa és hallja, s elmondta, hogy sorshúzás következik, akinek a céduláját a kisfia kihúzza, annak adja át a tortát és a pénzzel megtömött borítékot, mást nem tudott kitalálni. Ha valaki nem ért egyet ezzel a megoldással, szóljon. Senki sem jelentkezett. A kisfiú összekeverte a kalapba tett cédulákat, és kihúzta az egyiket, a száztizenkettes volt. A kihúzott cédulát felmutatták a tömegnek, előzőleg megvilágították egy zseblámpával, hogy mindenki jól láthassa. És a tömegből valaki kivált, és megindult a kapu felé. Ekkor tört ki a botrány. A többség nyilvánvalóan nem értett egyet a nyertes személyével, elkezdtek bakalódni, rengetegen megindultak a torta és a boríték irányába, férfiak, nők, öregasszonyok zuhantak le a kerítés előtti köves talajra, sokan ordítottak, jajgattak, fenyegették egymást, nemsokára a kerítés bedőlt, a lécek maguk alá temették a tortát, a pénzzel teli boríték is eltűnt egy időre valahol a kerítés lécei között, aztán újra előkerült, egymás kezéből próbálták kitépni a pénzt, hogy végül darabokra szaggassák a bankók mindegyikét. Karok emelkedtek, öklök csaptak le, lábak rugdalták a földre zuhant testeket, itt-ott már véres arcokat is lehetett látni, a sorsot húzó kisfia az utolsó pillanatban menekült be a házba, az apján többen is feküdtek, egyesek ütlegelték, mások rugdalták, megjelent két rendőr is, sípoltak, ordítottak, de képtelenek voltak lecsillapítani a megveszekedett tömeget, olyannyira, hogy őket is ütlegelni kezdték, az egyik elővette a fegyverét, de nem mert a

levegőbe lőni vele. Valaki hívhatta a mentőket is. Vagy tíz sebesültet szállítottak el, közülük kettő súlyos sebesülést szenvedett, fejükből, nyakukból folyt a vér, mindketten elhaláloztak a kórházban.

A sorshúzó perbe fogták rendbontást kezdeményező, gondatlanságból elkövetett, többrendbéli emberölésért. A gyerek javítóintézetbe került, lévén hogy az elvált házaspár gyermekét az apjának ítélte a bíróság annak idején, az anya nyilvánvalóan már a válás kimondásakor megbízhatatlannak bizonyult. Az apát másfél év felfüggesztett fogházbüntetésre ítélték. A helyi írószövetségben vezető szerepet töltött be, onnan is kénytelenek voltak meneszteni. A karrierjét szinte-szinte kettétörtnek lehetett tekinteni.

Felhívás Rilke-fordításra

Szerkesztőségünk látókörében is közel tucatnyian vannak jeles Rilke-tolmácsolók. Megkeressük őket is, talán kötélnek állnak. Kedves szerzőnk, Suhai Pál szíves invitálását tesszük közzé most – nem nagy körben, csak a magunkéban; „Álljon ki a gátra, aki legény (vagy leány), velem pár Rilke-szóra” – szól barátunk sokakhoz fordulása. Ez a mi kérésünk is. Nem verseny ez, nem egymásnak feszülés, pusztán: nemes játék. A március 13-ig beérkező megoldásokat áprilisi számunkban szeretnénk egymás mellett közölni rangsortalantul. Az ötletadó mester választása a következő versre esett.

Rainer Maria Rilke *Vergänglichkeit*

Flugsand der Stunden. Leise fortwährende Schwindung
auch noch des glücklich gesegneten Baus.
Leben weht immer. Schon ragen ohne Verbindung
die nicht mehr tragenden Säulen heraus.

Aber Verfall: ist er trauriger, als der Fontäne
Rückkehr zum Spiegel, den sie mit Schimmer bestaubt?
Halten wir uns dem Wandel zwischen die Zähne,
daß er uns völlig begreift in sein schauendes Haupt.

Nyolcsoros interpretálások állnak majd szerzői glédasorban költészeti összeállításunkban – két hónap múlva.

Várjuk munkáikat!